

מסורת הש"ס

החליל פרק חמישי סוכה

נג.

עין משפט
נר מצוה

יג א מיי פ"ה מלכות
שבעות הלה כ סמג
לארץ לרע שוש"ע י"ד סימן
רע סעיף ד:

תורה אור השלם

1. מנחם אדמו"ר תעשה
לי וְחִבְתָּ עֲלָיו אֶת
עֲלֻיָּךְ וְאֶת שְׁלֻמֶיךָ אֶת
צִנְיָךְ וְאֶת קִרְבְּךָ בְּכָל
הַקְּדוּשָׁה אֲשֶׁר אֲזִכִּיר אֶת
שְׁמִי אֲבֹאֵב אֶלְיָךְ
וְיִבְרַכְתִּיךָ: שְׁמוֹת כ כ
2. אֲלִיחֻדָּה וְאֶחָד בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל סְפָרִים וְהוֹשֵׁפֶט
בֶּן אֲזִיזִלֹה הַמְּבֹרָךְ:
מלכים א ד ג

רבינו הגנאל

חסידים ואנשי מעשה.
[אנשי מעשה] שלא טעמו
טעם חטא בילדותם כל
שכן ביוקמותם. (חסידים,
בעלי תשובה. הלל הזקן
כד היה חמי [לחן] ערבין
בפחו, הוה אמר וכי
קילוסין דהללו צריך,
ודחתיב אלף אלפין
ישמשוניה. וכד הוה חמי
לחן ערבין בכשר, הוה
אמר הכי, אי אגן [ליחן]
מולין] [ליחן] כאן מאן
כאן, אצ"פ שיש כמה
קילוסין לפני, חביב עליו
קילוסין ישראל יותר מן
הכל, דכתיב ונעים זמירות
ישראל, ואהר קדוש יושב
תהלות ישראל, ר' חייא
רבה, אחרי כרישה קדם ר'
נוסף ותרפא. לוי אחי
קידה קמי, ר' נופסח ולא
תרפא. הלל ראה גולגולת
אחת צפה על פני המים,
[אמר לחן] על דאטפאך
עטיפוך דאטפך טיפוף.
הנהו תרי כושי' כו', אמר
ר' יוחנן רגלוהי דבר
איניש איתון ערבין ביה,
לאחר דמבטיה מן מובלן
יתיה. כשהיה משתחוה
רבן שמעון בן גמליאל
היה נוצץ שני גידוליו,
ושוחה ונושק פניו רצפה,
ויוקף, (ומה שאין אחר
יכול לעשות כן, וזו היא
הקידה. לוי הוה מטלל
קמי דר' בתמני סכניו.
גניא אמר ר' יהושע בן
כצין שמעון בן גמליאל
בשמחת בית השואבה, לא
היינו רואין שינה בעינינו.
שעה ראשונה לתמיד
של שחר, ומשם לתפלת
השחר, ומשם למוספין,
ומשם לתפלת המוספין,
ומשם לבית המדרש,
ומשם לאכילת הלשחיה,
ומשם לתמיד [של] בין
הערבים, מכאן ואילך
לשמחת בית השואבה.
ואסיקנא מאי לא ראינו
שינה, בתרדמה, אלא שינה
כצין נמוג. ט"ז מעלות
כר', בשעה שברה דוד
שיתין, קפא תהומא, בעא
למשטף עלמא,

אשה היתה בוררת חיימין לשמחת בית השואבה. צירושלמי
פרץ היאך צוררת האכא מעילה דשמן ופתילה היו של
הקדש ומשני דקול ומנחא וריח אין צפן משום מעילה וקסה דצפרק
כל שעה (פסחים דף כו. וס) אמרינן עלה מעילה הוא דליכא הא
איסורא איכא וי"ל דצוררת לאו דוקא
אלא כלומר היתה יכולה לצרור
מרוצ אורה: **אם אני באן**, פירש
צנוטערס שהיה הלל אומר בשמו
של הקדש"ה אלל צירושלמי משמע
שהיה אומר על עצמו דפרץ ולקילוסין
הוא צריך כלומר וכי היה צריך
לשצמו והכתיב אלף אלפין ישמשוניה
ומשני דכנגד ישראל היה אומר ומציב
עליו קילוסין של ישראל מן הכל שנאמר
(שמואל ב כג) ונעים זמירות ישראל
וכתיב (תהלים כג) ותהי קדוש יושב
תהלות ישראל ומינהו הא דקאמר אס
אמה תבא אל ציתי אני אבא אל ציתך
לא אפשר אלל צשכינה דהא דרש
ליה מדכתיב בכל המקום אשר אזכיר
את שמי אבא אלך ונברכתי:
רבי

הוא ראה גלגולת אחת שצפה על פני המים אמר לה על דאטפת אטפוך
ומטיפך יטופון אמר רבי יוחנן רגלוהי דבר איניש אינון ערבין ביה לאתר
דמיתבטי תמן מובילין יתיה הנהו תרתי כושאי דהוו קיימי קמי שלמה²⁰ אליהרף
ואחיה בני שישא סופרים דשלמה הוו יומא חד חזייה למלאך המות דהוה
קא עציב א"ל אמאי עציבית א"ל דקא בעו מינאי הני תרתי כושאי דיתבי הכא
מסרינהו לשעירים שדרינהו למחוזא דלח כי ממו למחוזא דלח שכיבו למחר
חזיא מלאך המות דהוה קבדח א"ל אמאי בדיחת א"ל באתר דבעו מינאי
תמן שדרתינהו מיד פתח שלמה ואמר רגלוהי דבר איניש אינון ערבין ביה
לאתר דמיתבטי תמן מובילין יתיה תניא²¹ אמרו עליו על רבן שמעון בן גמליאל
כשהיה שמח שמחת בית השואבה היה נומל שמנה אבוקות של אור וזורק
אחת ונומל אחת ואין נוגעות זו בזו וכשהוא משתחוה נוצץ שני גידוליו בארץ
ושוחה ונושק את הרצפה חזק ואין כל בריה יכולה לעשות כן וזו היא קידה
לוי אחי קידה קמיה דרבי ואיטלע והא גרמא ליה והאמר רבי אלעזר לעולם
אל יטיח אדם דברים כלפי מעלה שהרי אדם גדול הטיח דברים כלפי מעלה
ואיטלע ומנו לוי הא והא גרמא ליה לוי הוה²² מטייל קמיה דרבי בתמני סכניו
שמואל קמיה שבור מלכא בתמניא מזוגי חמרא אביי קמיה²³ (דרבא) בתמניא
ביעי ואמרי לה בארבעה ביעי תניא אמר ר' יהושע בן חנניה כשהיינו שמחים
שמחת בית השואבה לא ראינו שינה בעינינו כיצד שעה ראשונה תמיד
של שחר משם לתפלה משם לקרבן מוסף משם לתפלת המוספין משם לבית
המדרש משם לאכילה ושתיה²⁴ משם לתפלת המנחה משם לתמיד של בין
הערבים מכאן ואילך לשמחת בית השואבה איני²⁵ והאמר רבי יוחנן אשבועה
שלא אישן שלשה ימים מלקין אותו וישן לאלתר אלא הכי קאמר לא טעמנו
טעם שינה דהוו מנמני אכתפא דהרדי: חמש עשרה מעלות: אמר ליה
רב חסדא לההוא מדרבנן דהוי קמסדר אגדתא קמיה א"ל²⁶ שמיע לך הני
חמש עשרה מעלות כנגד מי אמרם דוד א"ל הכי אמר רבי יוחנן בשעה
שברה דוד שיתין קפא תהומא ובעי למשטפא עלמא אמר דוד חמש
עשרה מעלות והורידן אי הכי חמש עשרה מעלות יורדות מיבעי ליה אמר
ליה הואיל ואדברתן (מלתא) הכי אתמר²⁷ בשעה שברה דוד שיתין קפא
תהומא ובעא למשטפא עלמא אמר דוד מי איכא דידע אי שרי למכתב שם

אחספא

נענש צחטאט²⁸ דברים ונענש צשעת המאורע
נפל תורא חדד לסכינא: קמיה דרבי. צביתו שהיה נשאי ומכדין אותו לשמחו שהיה דולג תמיד צצרת ישראל
ובחוליו כדאמרין צנדרים (דף ג:) יומא דמחך ציה רבי אחי פורענות לעלמא: **שבור מלכא**. מלך פרס היה: **מזוגי חמרא**. כוסות זכוכית
מלאים יין ואין היין נשפך: **רבי יהושע בן חנניה**. מן הלויים²⁹ המשוערים היה כדאמר צערכין (דף יא:) וכבר הלך³⁰ ר"י בן גודגאל
לסייע את ר' יהושע בן חנניה בהגפת דלתות: **מלקין אותו**. שנשצב לשוא ומשעה שאלת צבועה מפיו הרי הוא כשצב על
העמוד של אבן שהוא של זהב שאף זה נשצב על דבר שאי אפשר ובצבועות (דף כט:) תנן דהיינו צבועת שוא ומייצים על
זוונה מכות וכגון שהתרו בו: **צשעה שברה דוד שישון**. ולא צינר³¹ ליה שמשעת ימי צראשית נצברו ואי צינר³² ליה שמה
נחמלאו עפר וזכרות ואצ"ל לזכרות: **קפא תהומא**. קץ ההפסד למעלה וילא. מורה דברול מתרגמין וקפא פתחל (מלכים ב ז:)
א"ל רב חסדא לדידיה הואיל ואדברתן מי איכא דידע כו'. דוד לא היה יורה הלכה צפני רבו איחופל והוא היה שם:
אחספא

יש מהם אומרים. היינו מושצחמא דמתני' שמשצחין להקצ"ה על
כך: **אלו חסידים**. כל חסיד היו חסיד מעיקרו: **שלא צינר³³ כו'**.
שלא עברנו עזירה צילדותנו לצינר את זקנותנו: **אס אני לאן**
הכל כאן. דורש היה לרצים שלא יחטאו בשמו של הקצ"ה אס אני
כאן הכל כאן כל זמן שאני חפץ צבית
הזה ושכינתי שרויה צו יהא כבודו
קיים ויצאו הכל כאן ואס מחטאו
ואסלק שכינתי מי יצא כאן: הכי
גרסינן בתוספתא הוא היה **אומר**
למקום שאני אהב שם רגלי מוליכות
אותי אס אמה תבא ליניתי. ונראה לי
שאף כאן צריך לגורסה כן משום
דאמר ר' יוחנן צתרה רגלוהי דבר
איניש כו' ואי לא גרסינן ליה מאי
שייכא דר' יוחנן הכא: **שצפה על**
פני המים. שחטכו את ראשו והטילוהו
למים והכיר צו שהוא רואה ופגעו צו
עכשו לסטים כיוצא בו: **אמר לה**
על דאטפת אטפוך. על שהצפת
גלגולת של אחריס צמיס אטפוך
הפיצוך אחריס עכשו: **לסוף מעטיך**
יטופון. עוד יבא יוס ויפיצו גולגולתם
למקום שנגזר עליו למות צו משם הוא
מתבקש ליטול נשמתו: **סמן מובילין**
יתיה. לשם רגליו מוליכות אותו:
תרי כושאי. על שם שהיו יפים קרי
לכו הכי: **אליהרף ואחיה**. פסוק
הוא צמלכיס שהיו סופרים לשלמה:
דקא בעו מינאי. אלו מתבקשים
ממני למעלה שהגיע זמנם למות ולא
היה יכול ליטול נשמתם כיון שלא נגזר
עליהם למות כי אס צשער לחו:
מסרינהו. שלמה: **לשעירים**. לשדים
שהוא היה מלך עליהם דכתיב (ד"ה"א
כט) וישצ שלמה על כסא ה' למלך
שמןך על העליונים ועל התחתונים:
אמטינהו למחוזא דלח. עיר שאין
מלאך המות שולט צתוכה כדאמרין
בסוטה (דף מו:) **ערבין ציה**. לשמים
משלמין ערבותן ומוליכין אותו למקום
שמתבקש שם: **שני גידוליו**. של שתי
ידיו ונשען עליהן עד ששוחה ונושק
את הרצפה לקיים מה שנאמר כי רצו
עדיך את אצניה (תהלים קג):
וזה קידה. האמורה צכתוציס דאמר
מרי קידה על אפיס אין לו להשתטח
להגיע לארץ גופו אלל פניו צלצד
מי שידע ויכול לעשות כן וצדורו
של רבן שמעון לא היה אחד מעומדי
עורה יכול לעשות כן אלל הוא:
איטלע. נעשה חיגר לפי ששזוקק
גופו מאליו ואינו נשען על ידיו
צחזקה לדחוף גופו למעלה נמלא כל
אונס וקיפתו על מתניו: **יעית**. יזרוק
לשון כמטחוי קשת (צבאשתי כה): **הטיח**
דברים. צמס' תענית (דף כה) עלית וישצת לך צמרס ואי אמה משגיח על צניך: **הא והא גרמא ליה**. נענש צחטאט³⁴ דברים ונענש צשעת המאורע
כדאמרין צמסכת שבת (דף ג:) נפל תורא חדד לסכינא: **קמיה דרבי**. צביתו שהיה נשאי ומכדין אותו לשמחו שהיה דולג תמיד צצרת ישראל
ובחוליו כדאמרין צנדרים (דף ג:) יומא דמחך ציה רבי אחי פורענות לעלמא: **שבור מלכא**. מלך פרס היה: **מזוגי חמרא**. כוסות זכוכית
מלאים יין ואין היין נשפך: **רבי יהושע בן חנניה**. מן הלויים³⁵ המשוערים היה כדאמר צערכין (דף יא:) וכבר הלך³⁶ ר"י בן גודגאל
לסייע את ר' יהושע בן חנניה בהגפת דלתות: **מלקין אותו**. שנשצב לשוא ומשעה שאלת צבועה מפיו הרי הוא כשצב על
העמוד של אבן שהוא של זהב שאף זה נשצב על דבר שאי אפשר ובצבועות (דף כט:) תנן דהיינו צבועת שוא ומייצים על
זוונה מכות וכגון שהתרו בו: **צשעה שברה דוד שישון**. ולא צינר³⁷ ליה שמשעת ימי צראשית נצברו ואי צינר³⁸ ליה שמה
נחמלאו עפר וזכרות ואצ"ל לזכרות: **קפא תהומא**. קץ ההפסד למעלה וילא. מורה דברול מתרגמין וקפא פתחל (מלכים ב ז:)
א"ל רב חסדא לדידיה הואיל ואדברתן מי איכא דידע כו'. דוד לא היה יורה הלכה צפני רבו איחופל והוא היה שם:
אחספא

(א) [תוספתא פ"ד ה"ב
ע"ש:] (ב) [תוספתא ס"ג,
אבות פ"ב מ"ח,
(ד) [תוספתא פ"ד ה"ג],
(ה) מגילה כג: תענית
כה, (ו) [גני הערוך
מטללן, (ז) [צ"ל דרנה],
(ח) שבעות כה, נדרים
טו, יבמות קכ"א, (ט) [צ"ל
מי שמע וכו'] בילקוט
תהלים רמז תתע"ח וכו'
בעין יעקב, (י) מכות
יא, (כ) [דלדלחם מלכות
יא, (ל) [נדרים ד"ג],
(מ) צפ"ח: נהפסח, (נ) [צ"ל
המסורסין, (ס) [נערכין
יא: איהל להפך מעשה
בר"י בן חנניה שהלך לסייע
בהגפת דלתות אלל ר' יוחנן
בן גודגאל וכו' ועי' שו"ת
קדושין כו, ד"ה גמון וכי
צרי"י צ"מ יא. הערוך על
נכון וע"ע רש"י צרכות סג:
ד"ה יודע גמון],

הגהות הב"ח

(א) חמרא אס אחת תבא
אל ציתי:

גליון הש"ס

נברא אליהרף. עין
ירושלמי פ"ט דנבלאס וסס
איהל צשעתי לאון קפת:
משם איהל לתפלת
המנחה. צשעתות צשעין
ח"צ סימן קמ"ח היכה
כיוצא לו משם למקום של
בין הערבים משם תפלת
מנחה. ועיין צשענות
הרמ"ע סימן י"ד:

מוסף רש"י

אחרי קידה. נוצץ גידוליו
ונשען עליהם וסחה עד
שטשק את הרצפה חזק,
ומתוך שאינו יכול להשתטח
על גידוליו ואין ידיו
מסייעות אותו צוקיפתו
ולכין להחליק מתניו
ומתוך כך נללע צבוקא
דאטמא (נגליה כב),
מלקין אותו. משום
שבעות שאל, דכרי שאל
אפשר הוא ומשכנע יתיה
לשקר (שבועות כה). אל:
לאחר מלקין אותו שישן,
הואיל דנדר צבדע שאין
יכול למדוד צו (נדרים
טו). בשעה שברה
דוד שיתין. יסודות של
צית המקדש, וצמירת
ירושלמי (סנהדרין פ"ח)
מצינו מימולות שם צית
המקדש, והוא יסוד צלחון
יוני (מכתיב א"י). קפא
תהומא. קץ ההפסד.
צמלת ירושלמי (סס)
שנאל שם חרס הצבועה
קולו ואמר לו אל טטליני
מלאך שאני כבוע על
ההפסד מיס ממן תורה
שערעה כל הארץ ולא שעת
דוד לצניחו וטלן (מכות
טו). אי שרי למכתב
שם. מן יתקיימה המיס
ועינר משום ואצדקס את
שם ולא תשען כן
וגי (סס).

(א) י"ל דצ"ל ית מהן אומרים
וכי אלו חסידים ואנשי מעשה
ות מהן אומרים וכו' אלל
בעלי תשובה ל"ל ועי'
בתוספתא וירושלמי ורש"י
כאן וקפ"ע.